

Danmarks ældste gærdesmutte?

Skrevet af Morten Jenrich Hansen. Publiceret 30. oktober 2009

Gærdesmutte. Foto: MJH. (klik for stort billede)

En Gærdesmutte ringmærket ved Brabrand sø har sat ny dansk aldersrekord blandt ringmærkede Gærdesmutter.

Siden foråret 2006 har en gruppe af Zoologisk Museums ringmærkere benyttet sydsiden af Brabrand sø til fangst og ringmærkning af småfugle. Med udgangspunkt fra arealet ved Stavtrup Vandværk er der placeret 10 stk. 10-meter net. De er fordelt i områder med ren rørskov og omkring opvoksede småkrat af rødell, pil og enkelte birketræer. Området er lidt øst for Stavtrup Fugletårn og kan overskues fra tårnet.

Udover viden om fuglenes træk generelt, giver ringmærkningen også mulighed for at samle data om de enkelte fugle, herunder også om deres alder.

Et eksempel herpå, er en Gærdesmutte, som er blevet fanget flere gange. Den er således fanget første gang d. 4. maj 2006 og senest genfanget d. 19. oktober 2009 (tabel 1).

Dato	Alder	Vingemål (mm)	Vægt (g)	Net nr.
04.05.2006	2K+	52		3
25.10.2008	4K+	52	10,0	7
02.05.2009	5K+	52		9
14.07.2009	5K+	52	10,5	7
20.09.2009	5K+	51		10
19.10.2009	5K+	52	10,5	7

Tabel 1: Fangstdata på Gærdesmutte ...503.

Da ...503 var en gammel fugl ved første fangst i maj 2006, er den altså klækket i sommeren 2005 eller tidligere. Det betyder, at dens alder her i oktober 2009 er mindst 4 år.

Iflg. Dansk Trækfugleatlas (Bønløkke et.al. 2006) er den hidtil ældste dansk ringmærkede Gærdesmutte min. 3 år og 9 måneder. Denne fugl blev mærket ved København d. 1. juni 1948 og skudt samme sted 6. april 1951!

Som det fremgår af ovenstående data, gik der over 2 år fra mærkningen af ...503 til vi så fuglen igen. Til gengæld har vi genfanget fuglen flere gange i år, både midt i yngletiden og i efteråret. Den har været i meget fin kondition ved alle fangster og ser altså ud til at klare sig godt trods den efterhånden høje alder.

De 4 forskellige net-numre betyder, at fuglen bevæger sig i området, både i rørskov og i krat.

Gennem de 4 år med fangst i området har vi i alt ringmærket 67 Gærdesmutter, hvoraf flere er genfanget. Fordelingen af fugle genfanget første gang fordelt på år efter mærkning fremgår af figur 1.

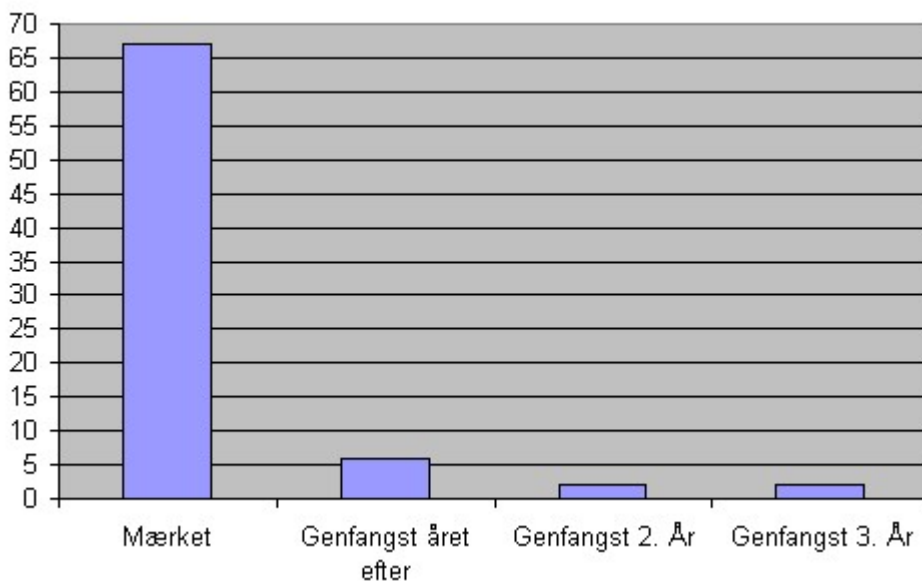

Fig. 1. Antal Gærdesmutter ringmærket og antal genfanget første gang henholdsvis et, to eller tre år efter mærkningen (der er genfanget 10 forskellige individer).

Med 2 fugle ud af 67, der har overlevet i 3 år, kan det godt undre, at den danske aldersrekord har holdt siden 1951. Der er trods alt ringmærket mange tusinde Gærdesmutter i Danmark i de sidste 50 år.

Vores anden fugl med 3 år på bagen er ...822 og den blev mærket som ungfugl i september 2006.

Fangstdata på Gærdesmutte ...822.

Dato	Alder	Vingemål (mm)	Vægt (g)	Net nr.
12.09.2006	1K	51		7
21.10.2007	2K	51		7
04.11.2007	2K	51		6
11.05.2008	3K	50		5
13.06.2008	3K	51		9
26.09.2008	3K	51	11,0	?
16.10.2008	3K	52	10,5	9
19.10.2009	4K	52	11,0	9

Efter at fuglen var til stede i ringmærkningsområdet gennem både ynglesæson og efteråret 2008, er fangsten d. 19. oktober 2009 første gang vi ser fuglen i år.

Sammenholdt med data fra ...503 kunne det tyde på, at Gærdesmutter ikke er helt trofaste mod gamle ynglepladser, men kan flytte territorier fra år til år.

Netop i forårs- og sommerperioder ringmærker vi på en standardiseret måde, så chancen for at fange en ynglefugl i området er ens fra år til år.

Med genfangst den 19. oktober af 2 fugle mærket i 2006 har vi en god chance for at Brabrand Sø kan udbygge aldersrekorden næste år. Specielt da begge fugle var i god kondition.

At Gærdesmutteren kan blive ældre vidner den europæiske aldersrekord om. Den er fra Storbritannien og er på 6 år og 9 måneder.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke Danmarks Ringmærkerforening for økonomisk støtte til indkøb af net og netstænger. Bl.a. via midler fra Friluftsrådet og DOF Videnskabeligt Udvalg.

Vand og Spildevand, Århus Kommune takkes for tilladelse til at benytte området til ringmærkning. Vand og Spildevand har derudover stillet et nedlagt pumpehus til rådighed, hvilket har gjort mange ting lettere for ringmærkningsprojektet.

Henning Ettrup takkes for at få startet det hele i 2006 bl.a. med kontakten til kommunen.

Endelig takkes alle deltagende ringmærkere for mange timer i godt selskab og inspirerende samtaler i ventetider på fangst af fuglene.

Litteratur:

Bønlykke, J.; Madsen J.J.; Thorup K.; Pedersen K.T.; Bjerrum M. & Rahbek C. 2006: Dansk Trækfugleatlas. Rhodos.